

ROVANIEMI ARCTIC DESIGN CAPITAL®

KASVUA YRITTÄJILLE

Löydä ratkaisevat yrityspalvelut:
www.arcticdesigncapital.fi

**KANSAINVÄLISEN ARKTISEN MUOTOILUPÄÄKAUPUNGIN
PALVELUMALLIN LUOMINEN**

LOPPURAPORTTI JA YHTEENVETO HANKKEEN TOTEUTUSAIKA

1.2.2021-30.06.2023

1. Kehittämishankkeen taustaa

Rovaniemen kaupungilla oli tarve uudistaa kaupungin tuottamia elinkeino- ja yrityspalveluja kohti aktivoivampaa ja kohdistetumpaa innovaatiopolitiikan toteuttamista entistä vaikuttavamman elinvoiman, veto- ja pitovoiman aikaansaamiseksi. Yritysten toimintaympäristöt muuttuvat entistä nopeampaa ja markkinoilla tapahtuvat virtaukset edellyttävät nopeita reagoiteja ja muutoksia. Myös julkisten yrityspalveluiden pitää muuttua ja kasvattaa omaa kyvykkyyttä edistää elinkeinoelämää.

Hankkeella muotoiltiin erilaisia ratkaisuja muutoksen toteuttamiseen innovaatiopalveluiden välittämiseen. Innovaatiopalveluissa kehitettiin kyvykkyyttä luoda ja hyödyntää osaamislähtöistä kilpailuetua. Monipuolinen osaaminen tieteen, teknologian ja muotoilun alueilla synnyttävät osaamislähtöistä kilpailuetua. Myös palveluratkaisujen, liiketoimintamallien ja brändien monipuolinen tuntemus edesauttavat osaamislähtöisen kilpailuedun syntymistä. Tähän kokonaisuuteen hankkeessa konseptoitiin uusia palvelupolkuja yrityskehittäjille hyödynnettäväksi sujuvaan yritysten kokonaispalveluun TKI- ja kansainvälistymistarpeissa.

Toistaiseksi elinvoimapalveluita ei oltu kehitetty vastuullista muotoilumenetelmiä maksimaalisesti hyödyntäen. Toimialaa tulee kehittää kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon muut elinkeinot, poikkialaiset osaamisalueet sekä arktisen alueen herkkä ja haastava toimintaympäristö. Koordinoitu yhteiskehittämisen ja poikkialaisen innovoinnin toimintamalli lisää mahdollisuuksia hyödyntää maakunnan luovien alojen taloudellista potentiaalia. Hanke tähtäsi elinkeinon kestävään ja asiakaslähtöiseen kehittämiseen, mikä edellyttää tietoa kokeilevammasta yritys- ja tuotekehityksestä sekä muotoilua hyödyntävien innovaatioiden ympäristövaikutusten ennakkointia.

Olemassa olevat kehittämisalustat eivät parhaalla mahdollisella tavalla tarjoa elinkeinoelämän, julkisten yrityskehittäjien ja toimintaympäristön kokonaisvaltaisesti huomioivia innovaatiopalveluja käytännön tarpeisiin. Hankkeessa yhteiskehitettiin elinkeinolähtöinen, kestävää kehittämistä ja kasvua tukeva yrityspalveluiden innovaatioalusta "Ponnahus" sekä pilotoitiin sen toimintamallia. Hankkeessa rakennettiin ja testattiin alueen yritysten, yrityskehittäjien sekä kaupungin eri yksiköiden kanssa toimintaympäristö, joka mahdollistaa kokeilukulttuurisesti yritystoiminnan arjen piloteissa. Edelleen hankkeessa kehitettiin vientiä ja kansainvälistymistä edistävä palvelumalli sekä Arctic Design Year -palvelukokonaisuus.

Kaupunki on vuonna 2016 rekisteröinyt kansainvälisesti Arctic Design Capital -tavaramerkin, mutta sille ei ole vielä luotu kaupunkistrategiaa ja alueen elinvoimaisuutta edistävää toimintamallia ja tavoitteellista sisältöä. Lapin läänin noin 1000 luovien alojen opiskelijan osaamispotentiaalia ei vielä täysimääräisesti hyödynnetä osana julkisten yrityspalveluiden kehittämistyötä. Rovaniemen kaupunki ja alueen oppilaitokset ovat osana erilaisia kansainvälisiä verkostoja, joita ei ole maksimaalisesti hyödynnetty

elinkeinoelämän tarpeisiin. Hankkeen aikana vahvistettiin konkreettisia yhteistyömuotoja mm. World Design Weeks -verkoston, World Design Organisationin ja UArctic verkoston kanssa.

Yhtenä taustana tälle hankkeelle oli Rovaniemen jälleenrakennussuunnitelma – kohti uutta normaalia (Vaihe 1), joka hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 18.5.2020, määritellen koronapandemian vaikutusten minimoinnin ja ylipääsemisen toimenpiteet. Nyt tarvitaan proaktiivisia pk-sektorin avustamiseen ja työllisyyteen vaikuttavia toimenpiteitä ja työkaluja, jotka mahdollistavat eri toimijaryhmien saumattoman yhteistyön.

Rovaniemen kaupungin strategian mukaisesti tahtotilana on kehittyä elinvoimaiseksi arktiseksi pääkaupungiksi, joka on arktisen osaamisen ja kiertotalouden aktiivinen toimija ja jolla on vahva asema arktisena koulutus-, kokous- ja tutkimuskeskuksena. Kaupunkilaisten vaikuttamismahdollisuuksia halutaan kehittää ja lisätä, samoin innovatiivisuutta ja aktiivisia yhteistyöverkostoja yli toimialarajojen. Luova ajattelu on hallitun muutoksen voima sekä käyttäjälähtöinen kehittämismenetelmä ja -työkalu.

Rovaniemen kaupungilla on ekosysteemisopimus valtion kanssa yliopistokaupunkien innovaatiotoimintaa vahvistavan ekosysteemin rakentamiseksi. Sopimuksen puitteissa kaupungit ja valtio ovat sopineet kehittämisen kärjistä innovaatioekosysteemien vahvistamiseksi vuosiksi 2020-2027. Valtio ja kaupungit ovat sopineet ekosysteemisopimuksista, jotka mahdollistavat kaupunkien ja valtion tiiviimmän yhteistyön tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden tueksi. Hankkeessa on huomioitu kaupungin innovaatiopopulaation päälinjaukset sekä tuotettu sisältöjä aktiivisessa vuorovaikutuksessa innovaatiohankkeen vetäjän Pirjo Kutinlahden kanssa.

Kansainvälisen arktisen muotoilupääkaupungin palvelumallin kehittämishankkeessa on huomioitu mm. Lapin Liiton rahoittama FOKUS - Lapin älykkään erikoistumisen kehittämishanke. Hankkeessa hyödynnettiin aikaisemmin luodun arktisen muotoiluklusterin sekä luovien alojen hautomotoiminnan tuloksia ja verkostoja, joissa syntyneitä ajatuksia ja ideoita viedään eteenpäin lähtökohtaisesti paikallisen globaalisti seuraamalla Design Factory Global Networkin toimintaa (<http://dfgn.org/>). Toimintatavan tueksi hankkeen aikana rakentui Rovaniemen kaupungin omista palveluyksiköistä ns. testausympäristö ja kokeilualusta, joka on kansalaisten ja organisaatioiden hyödynnettävissä vuoden 2023 loppuun mennessä osana Rovaniemen kaupungin jälleenrakentamisen ohjelman toimeenpanoa.

Innovaatiopalvelut auttavat kehittämään ketterästi uutta, hyödyntämään tutkimustietoa, jalostamaan kehittynyt tapa tehdä ja toteuttaa asioita uudella tavalla. Tavoitteena on edistää tuote-, palvelu- tai sosiaalisen innovaatioiden syntymistä – luomalla ekosysteemejä, joissa luovalle ajattelulle, testaamiselle ja toiminnalle annetaan tilaa ja resursseja.

Hyvät innovaatiopalvelut yhdistävät huippututkimuksen, soveltavan toiminnan ja yritystoiminnan yhteistyön sekä erilaiset testausympäristöt alueella. Yrittäjämönteinen kaupunki tukee ja edistää aktiivisesti näitä toimintoja verkottamalla yrityspalvelut toimivaksi osaksi em. ekosysteemiä.

Filosofi Ilkka Niiniluoto: ”Tutkimuksessa rahasta tehdään tietoa. Innovaatioissa tiedosta tehdään rahaa.”

Valtioneuvoston selvitysraportti vuodelta 2017 avaa myös hyvin arktisen osaamisen kaupallista hyödyntämistä. ”Suomen arktisen osaamisen kaupallistamisen, tuotteistamisen, viennin ja näkyvyyden luonnin esteet, instrumentit ja mahdollisuudet” raportti löytyy kokonaisuudessaan alla olevasta linkistä:

https://tietokayttoon.fi/documents/10616/3866814/26_Suomen+arktisen+osaamisen+kaupallistamisen,+tuotteistamisen,+viennin+ja+n%C3%A4kyvyyden+luonnin+esteet,+instrumentit+ja+mahdollisuudet.pdf/7c3db160-8377-4dd5-baa9-4ef43b77ff11/26_Suomen+arktisen+osaamisen+kaupallistamisen,+tuotteistamisen,+viennin+ja+n%C3%A4kyvyyden+luonnin+esteet,+instrumentit+ja+mahdollisuudet.pdf?version=1.0&t=1487749736000

Kuvateksti: ADC-hankkeen sisällöt ovat linjassa Lappi-sopimuksen sisältöjen kanssa.

2. Hankkeen päätavoitteet, kohderyhmät ja tarkoitus

Päätavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli julkisten yrityksille suunnattujen neuvontapalveluiden uudistaminen kohti monikanavaista dynaamista palvelumallia. Tavoitteena oli kehittää julkinen yrityskehittäjien aktivoivampi toimintamalli ja palvelutuotteisto osana uudistuvaa elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa toteuttamaan kaupungin kasvuohjelmaa, jossa luova potentiaali on hyödynnettävissä monialaisesti osana useita eri toimialoja. Tavoitteena oli luodun mallin skaalattavuus muihin kuntiin ja kaupunkeihin.

Hankkeen päätavoite oli löytää uusia mahdollisuuksia luovan alan yrityksille ja yrityskehittäjille. Uuden palvelumallin avulla autetaan alueen mikro- ja PK-sektoria hyödyntämään alueen muotoilu- ja innovaatio-osaamista ja kansainvälisiä toimintaympäristöjä.

Hankkeen tavoitteet olivat:

- Luoda, konseptoida ja tuotteistaa **uusia innovaatiopalveluja** kaupungin elinkeino- ja yrityspalveluiden asiakkaille sekä edistää innovaatiopalveluiden ostettavuutta, hyödynnettävyyttä ja saavutettavuutta
- Luoda kokonaan **uusia yritystoimintamahdollisuuksia** olemassa oleville ja uusille luovan alan toimijoille hankkeessa kehitettyjen tarvelähtöisten konseptien avulla
- Luoda ympärivuotinen, design-ajattelua ja kansainvälisyyttä lisäävä yhteistyömalli
- Edistää uuden liiketoiminnan syntymistä
- Edistää olemassa olevan liiketoiminnan kilpailukykyä, kasvua ja kansainvälistymistä
- Edistää osaajien sijoittumista ja sitoutumista alueelle
- Edistää **kaupungin modernia kehittämiskulttuuria** ja käytänteiden käyttöönottoa
- Käynnistää aktiiviset jälleenrakennusohjelman käytännön toteutus

Hankkeen tavoitteet liittyvät kolmeen toisiaan tukevaan kokonaisuuteen:

- alueellisen ja ylimaakunnallisen innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen tukeminen
- rakennerahastotoiminnan vaikuttavuuden ja sen tunnettuuden lisääminen
- EAKR-hanketoiminnan tavoitteellisuuden ja laadukkuuden varmistaminen

Hankkeen tavoitteena oli rakentaa Rovaniemen talousalueelle ympärivuotinen kansainvälinen yrityspalveluiden innovaatioalusta ja palvelumalli edesauttamaan yritysten ja toimijoiden kehittämistoimia vihreässä siirtymässä:

- kehittämiskohteena olivat testiympäristöihin pohjautuvat monialaiset yrityspalvelut osana kaupungin kasvu- ja innovaatiotoimintaa
- muotoilu- ja testauspalveluiden saatavuuden parantaminen
- muotoiluosaamisen siirtäminen kansainvälisille areenoille erilaisten ympärivuotisten tapahtumanperustaisten digialustapalveluiden avulla
- arktisen design- ja taideperustaisen osaamisen tukeminen yhtenä maakunnallisena kärkenä alueellisessa kehittämisessä sekä elinvoimaisuuden edistämisessä.

Kehittämisessä hyödynnettiin Aalto Design Factory-mallia, ARCTA- ja muotoiluverkostoa sekä Dash Lapland -toimintamallia, Arcta Fast -koulutushanketta, Arktisen muotoilun klusteria sekä Lapin Ammattikorkeakoulun luomaa Arktiset kehittämissympäristöt (Ardico.fi) tuloksia.

Muotoilu on muutoksen voima. Tavoitteena oli rakentaa arktisen muotoilun, taiteen ja luovan potentiaalin yrityspalveluiden innovaatioalusta, keräämällä, yhdistämällä ja jakamalla uudella tavalla eri tutkimusalojen luovaa alaa koskevaa tietoa. Hankkeen aikana hyödynnettiin olemassa olevaa ja kerättiin muotoilua koskevaa tietoa taiteellisen tutkimuksen menetelmin, sekä järjestettiin työpajoja ja kokeellisia tapahtumia osallisryhmien verkottamiseksi ja aktivoimiseksi.

Pääkohderyhmät:

Hankkeen pääkohderyhmänä olivat Rovaniemen talousalueella sijaitsevat aloittelevat ja toimivat luovan alan yritykset sekä kaikki yrityspalvelujen mikro- ja PK-yritysasiakkaat, joilla oli halukkuutta ja edellytyksiä kasvuun ja kansainvälistymiseen. Mallin kautta luotiin edellytykset yritysten innovoinnin kehittämiseen ja uusien teknologioiden hyödyntämiseen alueen yritysten liiketoiminnan kehittämisessä.

Kohderyhmät:

- ensisijaisesti luovilla aloilla toimivat palveluja tuottavat mikroyritykset: suunnittelijat, muotoilijat, käsityö- ja kulttuuritoimijat,
- yrityspalvelujen yritysasiakkaat, alueen kehityskykyiset pk- ja mikroyritykset
- elinkeino- ja yrityspalveluita tuottavat toimijat, yrityskehittäjät

Toiminnan skaalaamiseksi ja alueen älykkään erikoistumisen tueksi hankkeen aikana viestittiin läpinäkyvästi ja luotiin joustavia toimintamalleja projektien toteuttamiseen eri yrityskehittäjien, yritysten ja koulutusasteiden välillä.

Palvelumuotoiluperiaatteiden mukaisesti innovaatio- ja palvelumallinnus käynnistyi asiakasprofiilikuvauksilla, joten palvelu-uudistusta ohjasi vahva asiakasnäkökulma. Uudistamisen jälkeen yrityspalveluprosessit toimivat osuvammin, sujuvammin sekä auttavat yrityksiä ratkaisemaan kilpailukyvyn edistämiseen liittyviä kokonaisuuksia. Uudistuneet palveluprosessit lisäsivät yrityspalveluiden saavutettavuutta ja käytettävyyttä.

Välilliset kohderyhmät

Hankkeen välillisiä kohderyhmiä olivat opiskelijat (rajapinta LUC) sekä Lapin muut kunnat. Oppilaitosten opiskelijat ja henkilökunta olivat välillisiä kohderyhmiä Rovaniemen kaupungin ja koko maakunnan elinvoimaisuuden näkökulmasta.

Välillisiä kohderyhmiä olivat myös Lapin muut kunnat ja siellä toimivat yritykset, jotka saivat hankkeesta tukea aluekehittämiseen. Hankkeen kokemukset ja tulokset ovat hyödynnettävissä myös muissa kunnissa ja niiden kehittämissyhtiöissä.

Kansainvälisen arktisen muotoilupääkaupungin palvelumallin luominen -hanke oli sekä **alueellinen että kansallinen innovaatioympäristö**, jossa hyödynnettiin maakunnan koulutusorganisaatioiden ja niiden strategisten kumppaneiden osaamista sekä opiskelijoiden potentiaalia alueen yritystoiminnan kehittämisessä luovien alojen osaamista

hyödyntämällä. Strategisista kumppaneista Lapin luovien alojen opetusta ja kehittämistä tarjoavien kanssa rakennettiin yhteistyötä kansallisella tasolla.

Innovaatio- ja muotoilupalveluja tarjoavat oppilaitokset, korkeakoulukonserni ja yksityiset yritykset. Hankkeen myötä lisättiin eri toimijoiden välistä jalostunutta yhteistyö- ja verkostotoimintaa, jolloin hankkeen myötä syntyi myös uuden yritystoiminnan mahdollisuuksia muotoilualan yrityksille.

3. Hankesuunnitelman mukaiset toimenpiteet

Hankkeen aikana toteutettiin hankesuunnitelman mukaiset työkorttien sisällöt.

TYÖPAKETTI 1. HALLINTO JA VIESTINTÄ

Toteutusaika: 01.03.2021–30.06.2023

Toteuttaja: Päävastuu Rovaniemen kaupungin elinkeino- ja yrityspalveluilla eli Business Rovaniemellä.

Hallinto: projektipäällikkö Taina Torvela, projektkoordinaattori Juhani Sallanmaa, hankeasiantuntija (maksatushakemukset, talous) Tuija Holm

Ohjausryhmä:

- Satu Miettinen, dekaani, Lapin yliopisto, puheenjohtaja
- Heikki Hepoaho, tiedekeskuksen päällikkö, Metsähallitus
- Heikki Koivurova, toimitusjohtaja, Total Design Oy
- Risto Lustila, palvelupäällikkö, Business Finland
- Raimo Pyyny, kehittämispäällikkö, Lapin Ammattikorkeakoulu
- Rauno Posio, projektipäällikkö,
- Heini-Tuuli Onnela, viestintä- ja markkinointijohtaja, Rovaniemen kaupunki
- Eija Lange, yrityskehittäjä, Business Rovaniemi / Rovaniemen kaupunki
- Samu Rötönen, aluekehitysasiantuntija, Lapin Liitto

Talous:

- Rahoituspäätöksen mukaiset kokonaiskustannukset: 399.903 €
  - Ostopalvelut 111.500
  - Palkat 232.581
  - Flat rate 55.822
- Toteutuneet kustannukset 21.06.2023

Kansainvälisen arktisen muotoilupääkaupungin palvelumallin luominen
A76781

Projekti 1306
Flat rate 24 % palkkakustannuksista

Kustannus- ja rahoitustietojen yhteenveto
Maksatuskausien kustannukset

	Päätös	Hyväksytyt Selvitettävät		Arvio	Kustannus- yhteensä	Jäljellä €	Jäljellä %
	Budjetti	1.2.2021 31.7.2022	1.8.2022 31.1.2023	1.2. - 30.6.2023	30.6.2023	30.6.2023	
1 Palkkakustannukset	212581	112895	42134	44571	199601	12980	6,11
2 Ostopalvelut	136302	35778	20660	65951	122389	13913	10,21
5 Muut kustannukset	0						
Kustannukset yhteensä	348883	148673	62794	110522	321989	26894	7,71
6 Flat rate 24 %	51020	27097	10112	10697	47906	3115	
Tulot							
Toteuma	399903	175770	72906	121219	369895	30009	

Rahoitus

EAKR- ja valtion rahoitus	80 %	319922	140616
Kuntien rahoitus/omarhao	20 %	79981	35154
Yhteensä	100 %	399903	175770

Eura2014 -hankejärjestelmä laskee flat raten automaattisesti, siksi sitä ei selvitetä.

Ohjausryhmälle 21.6.2023

Toimenpiteet

- Projektin hallinnolliset toimenpiteet; projektin johto, ohjausryhmätyöskentely ja toimintasuunnitelma jatkuva työstäminen
- Talous, maksatushakemukset ja raportointi: 7 maksatushakemusta ja väliraporttia
- Viestintään liittyvät toimenpiteet: viestintäsuunnitelma, materiaalien tuottaminen, lehdistötiedotteet
- Työstettiin Arctic Design Capital brändistrategia yhteistyössä kaupungin viestintäyksikön kanssa
- Tulos- ja tiedotusseminaarit: Liikahus 08.12.2022 (Ponnahus-innovaatiokonseptin esittely) ja 24.5.2023 hankkeen loppuseminaari sekä Exports Sessions -vientipäivä yhteistyössä Team-Finland verkoston kanssa.

Hallinnon ja viestinnän työpaketti kattoi hankkeen käynnistämiseen, hallintoon ja kokonaisuuden suunnitteluun sekä sisäiseen että ulkoiseen viestintään liittyvät toimenpiteet.

TYÖPAKETTI 2. UUDET YRITYSPALVELUT

Arktisen muotoilun yrityskehityspalvelut, mikro- ja PK-yritysten innovaatio- ja kehittämiskonseptien luominen ja tuotteistaminen.

Kehittämishanke käynnistettiin valtakunnallisella benchmarkkauksella, jossa henkilökohtaisten haastatteluiden ja verkkopalveluanalysoinnin avulla koottiin yhteenveto neljän kunnallisen yrityspalveluyksikön toiminnasta. Business Rovaniemen nykytilaa arvioitiin suhteessa seuraavien elinvoimaisten verokkikaupunkien tilanteeseen: Seinäjoki (IntoSeinäjoki Oy), Lappeenranta (Lappeenranta Wirma & Business Mill), Oulu (Business Oulu) ja Joensuu (Business Joensuu JOE Oy). Kilpailija-analyysin ja toimintaympäristöanalyysin pohjalta tarkennettiin hankkeen toimintasisältöjä sekä tunnistettiin innovaatiotoimintaa ja elinvoimaa edistävät tekijät.

Palvelumuotoiluprosessin toteuttaminen: Alueen innovaatio-osaaminen ja verkosto tuotteistetaan, konseptoitii ja muotoiltiin yritysten kehittämistyökaluksi ja yrityskehittäjien palveluiksi: Innovaatio-aamiaiset 5 kpl sekä 9 kpl innovaatiokonseptin (Ponnahus) työpajoja / workshopeja yhteistyöverkoston kanssa (23.6.2021, 31.8.2021, 21.9.2021, 27.10.2021, 23.11.2021, 13.1.2022, 14.2.2022, 27.4.2022, 1.6.2022).

Innovaatio-aamiaisiin osallistui yhteensä 27 henkilöä, joista naisia 11 henkilöä ja miehiä 16 henkilöä. Innovaatiokonseptin työpajoihin osallistui yhteensä 18 henkilöä, joista naisia 8 henkilöä ja miehiä 10 henkilöä. Yhteensä näihin kahteen tilaisuussarjaan osallistui 45 henkilöä, joista naisia 19 henkilöä ja miehiä 26 henkilöä, yrityksiä mukana 17 kpl (henkilömääriin ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä).

Muotoiluprosessissa mukana Lapin yliopiston, Lapin ammattikorkeakoulun ja Business Rovaniemen edustajat, yhteensä 9 henkilöä (Lapin AMK: Raimo Pyyny, Sari Nisula, Ville Rauhala; Lapin yliopisto: Essi Kuure, Tomi Knuutila sekä Business Rovaniemi: Taina Torvela, Juhani Sallanmaa, Matti Impiö, Pirjo Kutinlahti).

Lopputuotteena **Ponnahus -innovaatiopalvelu**, jossa yhtenäinen viisivaiheinen TKI-palvelupolku yrityksille. Prosessin aikana luotiin yhteisiä työkaluja ja työnjakoon liittyviä mallinnuksia asiakasorientoituneen palveluprosessin toteutumiseksi. Prosessin aikana luotiin myös sisällöt testausalustan tarjoamiseksi kaupungin palveluympäristöissä. Ponnahus jalkautettiin kaikille palveluprosessissa mukana oleville tahoille ja toimijoille.

Ponnahuksen tuottamiseen liittyvä asiantuntijapalveluiden tuottajien verkottumista tukevana kehitettiin tapahtumakonsepti:

- luovan alan toimijoita verkottava säännöllinen tapahtumakonsepti, Creative North Sessions sekä niiden pilotointitapahtumat joita toteutettiin 4 kpl (24.11.2022, 26.1.2023, 23.3.2023 ja 25.5.2023). Niihin osallistui yhteensä 145 henkilöä, joista 79 naisia ja 66 miehiä, yrityksiä mukana 77 kpl (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä).

Toimenpiteet:

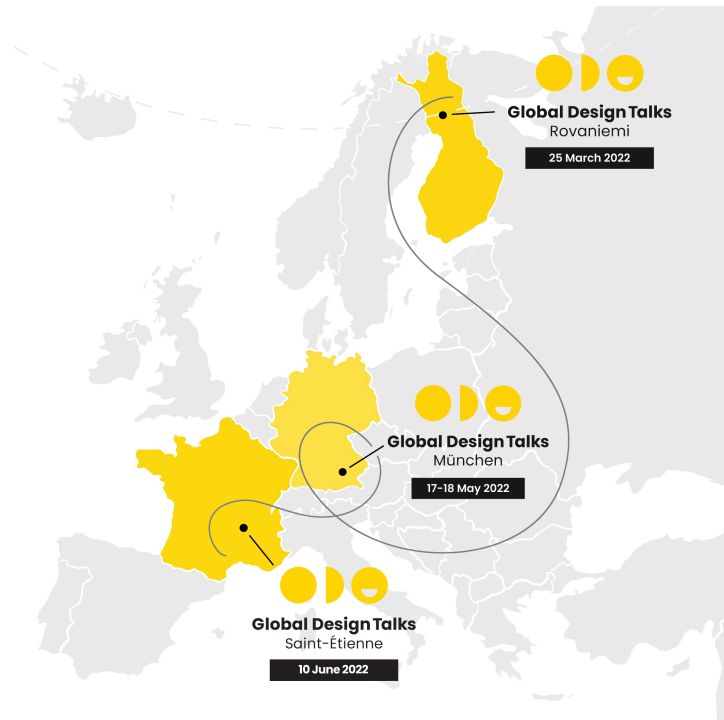
- Yrityskehittäjä-palvelujen palvelumuotoilutyö, neuvonnasta aktiiviseksi innovaatiopalveluksi: työpajat toteutettiin seuraavasti: oppilaitokset 26.5.2021, kaksi eri ryhmää yritykset 27.5.2021 ja 4.6.2021, julkiset asiantuntijaorganisaatiot 2.6.2021 ja yksityiset asiantuntijaorganisaatiot 3.6.2021. Yhteensä osallistujia oli 27 henkilöä, joista naisia 11 henkilöä ja miehiä 16 henkilöä, yrityksiä mukana 17 kpl. (BR:n henkilöstöä ei ole laskettu tuohon lukuun mukaan).
- Työstettiin Innovaatiopalvelujen sisältö- ja materiaalit, työkalut sekä tuotteistus yrityksille: **Liikahus pilotointi- ja lanseeraustapahtumia** järjestettiin neljä kappaletta (21.10.2021, 10.2.2022, 22.3.2022, 8.12.2022) joissa oli yhteensä 57 osallistujaa, joista 16 henkilöä naisia ja 41 henkilöä miehiä, yrityksiä mukana 48 kpl (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä).
- Toteutettiin toimintamallin testaus ja pilotointi 3 alueen eri kohderyhmille suunnatussa tapahtumassa sekä kaupungin erikseen valittavassa palveluysiköissä

TYÖPAKETTI 3. KANSAINVÄLISTYMISPALVELUT

Arktisen muotoilupääkaupungin kansainvälistymiskonseptin työstäminen: syntyy täysin uusia konkreettisia yrityspalveluita ja promootiokanavia yrityksille ja kulttuuritoimijoille

- Tuotteistettiin ympärivuotisesti toimivia ”muotoilukanavia” ja vakiinnutettavia sisältöjä yhteistyössä World Design Weeks-toimijoiden kanssa
- Uusia kansainvälistymiseen liittyviä palvelukonsepteja: Global Design Talks -sarja
- International Arctic Design Award -muotoilupalkintokonseptin luominen:
- Uudet promootiokanavat: luotiin Arctic Design venti- ja näyttelykonsepti sekä näihin digitaalinen haku- ja palvelukanava osaksi ADC verkkopalveluita (intranet-osa)
- Hankitaan asiantuntijatyötä konseptoimaan, pilotoimaan/testaamaan ja lanseeraamaan

a) Global Design Talks-sarja digitaalinen toimintaympäristö

Luotiin ympärivuotinen muotoilukeskusteluiden sarja yhteistyössä eurooppalaisten muotoiluviikkojen kanssa. Yhteiskunnalliset muotoilukeskustelut käsittelevät globaaleja ja paikallisia muotoilutarpeita yhteiskunnallisen muutoksen moottorina.

Muotoilukeskusteluissa mukana ekonomisia, ekologisia ja teknologisia näkökulmia. Kohdeyleisönä: muotoilijat, pk sektori, asiantuntijat, opiskelijat

- luotiin huippuasiantuntijoita kiinnostava, ympärivuotinen muotoilukeskusteluiden toteutuskonsepti kv benchmarkkien pohjalta
- pilottisarjan tuotanto, 4 kpl muotoilukeskusteluita (25.3.2022 Arctic Design Week Rovaniemi, 17.5.2022 Munich Creative Business Week, Biennale Internationale Design Saint-Étienne 10.6.2022, Barcelona Design Week 10.6.2022)
- luotiin Euroopan muotoilutoimijoiden yhteiset laatu-, hinnoittelu- ja identifointiratkaisut Design Talks –konseptin toteuttamiseksi
- kartoitettiin mahdollisuudet luoda yhteinen digitaalinen alusta eurooppalaisten muotoiluviikkojen kanssa: toteutus oli mahdoton käytettävissä olevilla resursseilla, koska eri tahojen tarpeet ja tietosuojat poikkesivat toisistaan
- alueellinen yhteistyö/-tuotanto

b) Virtuaalinen näyttely osaksi vientipalvelukonseptia

- Kehitetään kansainvälistä verkostoyhteistyötä sisällöntuotantona: yhteistyömallit
- määriteltiin miten lappilaiset muotoilualan yritykset saavat mahdollisuuden virtuaalisesti esitellä tuotantojaan kansainvälisillä muotoilutoimijoiden verkostoissa osana luotua Vieintipalvelukonseptia
- muotoiltiin moduulirakenteinen Arctic Design esittelyosasto, jossa digitaaliset esittelypinnat ja show roomit mahdollistavat palveluiden esittelyt
- mallinnus hyödyntää eri design -viikkoja esittely-ympäristönä
- Kansainväliset arktiseen muotoiluun kuuluvat palvelut: digital & virtual talks series & exhibitions

c) Design Week-databank

- globaalia tietoa kerättiin muotoiluviikoilla ja hyödynnetään muotoilupalveluja kehitettäessä
- koottiin olemassa olevaa tietoa paremmin ja helpommin yritysten ja muotoilijoiden hyödynnettäväksi: jakelu toteutetaan Arctic Design Capital verkkopalveluissa

d) International Arctic Design Awards – kansainvälisen muotoilupalkintokonseptin luominen

Hankkeen aikana tuotettiin yritysten ja organisaatioiden vihreää siirtymää ja alueen tunnettuutta tukeva kansainvälinen muotoilukilpailun sisältökonsepti visuaalisine ratkaisuineen. Konseptin tekijäksi valikoitui kilpailutuksen kautta Tahkokallio Design+ Oy ja Päivi Tahkokallio vahvalla kansainvälisellä kokemuksella ja verkostollaan. Työ käynnistettiin kansainvälisten designkilpailujen banchmarkkauksella ja sidosryhmähaastatteluilla sekä yhteistyökumppaneiden kartoituksella. Muotoiltiin International Arctic Design Awards tunnustuspalkintokonsepti.

Täältä löytyy lisätietoa: <https://arcticdesigncapital.fi/international-arctic-design-award/>

Jatkovaiheessa on tarpeellista tehdä seuraavat toimenpiteet:

- Muotoilupalkinnon kriteeristön luominen: kestävän kehityksen mittarit ja evaluointi
- Muotoilukilpailun omistajuus ja rahoitus
- Muotoilukilpailun lanseeraus

e) Arktisen muotoilun vienti- ja näyttelymallin kehittämisen

Kehittämistyön tavoitteena oli kehittää lappilaisia vientiyrityksiä pitkäjänteisesti palveleva Arctic Design promootio- ja vientikonsepti, jossa hyödynnetään arktisen osaamisen, vastuullisuuden sekä kestävästi kehityksen teemoja yritysten tuotteiden ja palveluiden vienninedistämisen kilpailutekijöinä.

Yritysten vientipalvelumallin muotoiluun valikoitui yhteistyötuottajaksi kilpailutuksen kautta Arctic Factory.

Prosessi käynnistettiin toteuttamalla kysely- ja haastatteluselvitys alueen vientiyritysten keskuudessa. Benchmarking matkoilta kerättiin myös dataa ja näkemyksiä toimivien vienninedistämiskäytäntöjen kehittämiseksi.

Arctic Design Vientikonseptilla on kaksi keskeistä tehtävää: arktinen maakuntakuvan vahvistamisen sekä alueen tuotteiden ja palveluiden vienninedistäminen. Sen avulla viedään arktista osaamista maailmalle, jotta potentiaalisten asiakkaiden, investoijien, yhteistyökumppaneiden katse kääntyisi kohti pohjoista. Lisäksi autetaan yrityksiä edistämään omia kansainvälistymistavoitteita tuomalla potentiaalisia asiakkaita ja yhteistyökumppaneita samoille foorumeille yritysten kanssa. Arktinen vastuullinen muotoilu on jäänmurtaja, jokaisen organisaation omille kansainvälistymisen ja kaupanteon tavoitteille.

f) Luotiin digitaalinen Arktisen muotoilun -toimintamalli, Arctic Design Year –ohjelma

- Luotiin Arctic Design Capital verkkopalveluihin palvelukokonaisuus, joka mahdollistaa alueen toimijoiden tiedon saannin sekä osallistumisen erilaisiin tapahtumiin. Digitaalinen palvelualusta pitää sisällään kattavan ympärivuotisen Arktisen muotoilijan toimintavuosi –sisältöjä sekä myös haku- ja palvelukanavan vienninedistämisohjelmiin ja muotoilukilpailuun.

Yhteenvedona hankkeen aikana toteutettiin seuraavat toimenpiteet työpakettiin liittyen:

- Toteutettiin benchmarkkausmatkat: Milano 7. -12.6.2022 (Salone del Mobile, Fuorisalone), München 8. -11.5.2023 (Münich Creative Business Week)
- Työstettiin Global Design Talks Sarja – ohjelma- ja sisältömateriaali
- Toteutettiin 4 kpl Design Talks-sarja alueen yrityksille sekä kansainvälinen jakelu
- Toteutettiin arktisen muotoilukilpailun benchmarkkaus ja konseptointi
- Toteutettiin 2 kpl Export-workshopia vientipotentiaalia omaaville yrityksille 21.2.2023 ja 24.5.2023, näihin tilaisuuksiin osallistui yhteensä 38 henkilöä

4. Hankkeen vaiheet ja eteneminen

Kehittämishankkeessa osallistettiin alueen luovan alan toimijoita, vienti- ja kasvuyrityksiä sekä yhteistyöverkostossa toimivia. Hankkeen eri vaiheissa prosesseissa oli mukana yli 170 yritystä sekä yli 110 asiantuntijaa.

Kehittämishankkeen aikana sisältöjä integroitiin ja kiinnitettiin osaksi älykkään erikoistumisen Lappi-hanketta, Innovaatioekosysteemi hanketta sekä hyödynnettiin aikaisempien hankkeiden kehitys tuloksia kuten Ardico -arktiset kehittämissympäristöt tuotoksia.

Hankkeen toimenpiteet toteutettiin vaiheittain seuraavasti:

I Innovaatiokonseptin palvelumuotoilutyö

Prosessiin nimettiin työryhmä, jossa oli edustettuna Business Rovaniemen lisäksi yhteistyöverkoston edustajat. Prosessi käynnistettiin kesäkuussa 2021 yritysworshoppeilla eli

asiakaskuunteluilla. Palvelumuotoiluprosessi jatkui työryhmässä syksy 2021- kesäkuu 2022. Ponnahus -TKI-konsepti lanseerattiin syksyllä 2022.

TKI-palvelukonseptin työstämisessä olivat mukana seuraavat henkilöt:

- -Essi Kuure / Lapin yliopisto
- -Tomi Knuutila / Lapin yliopisto
- -Raimo Pyyny / Lapin ammattikorkeakoulu
- -Ville Rauhala / Lapin ammattikorkeakoulu
- -Sari Nisula / Lapin ammattikorkeakoulu
-
- -Matti Impiö / Business Rovaniemi
- -Taina Torvela / Business Rovaniemi
- -Juhani Sallanmaa / Business Rovaniemi

II Global Design Talks -sarjan työstäminen

- kehitystyö käynnistyi syksyllä 2021: yhteistyö-workshopit Design Week tuottajat europassa - lähinnä Munich, Barcelona, Saint Etienne
- ensimmäiset foorumit toteutettiin keväällä 2022

III International Arctic Design Awards -muotoilukilpailun konseptointi

- benchmarkkausvaihe kevät 2022
- konseptin sisältötyöstö syksy 2022
- visuaalisten ratkaisujen muotoilu tammi-helmikuu 2023
- rahoitus- ja yhteistyöverkoston luominen huhti-toukokuu 2023

IV Verkkopalvelualustan työstäminen

- sisältörakenne keväällä 2021
- Arctic Design Capital brändistrategian työstäminen syksy 2021-kevät 2022
- design ja teknisen alustan luominen syksy 2021
- sisältötuotannot ja julkaisu syksy 2022
- Intranet -sisältöjen suunnittelu ja toteutus huhti-toukokuu 2023
-

V Arctic Design Year -toimintamallin kehittäminen

- yritystyöpajat 2 KPL toteutettiin syksyllä 2022
- sisältötuotannot ja verkkopalvelut kevät 2023

VI Virtuaalinäyttely

- virtuaalinäyttelykonseptin oppilastyövaihe Lapin yliopisto, syksy 2022
- Heikki Hepoahon mallinnus näyttelykonseptin raameiksi: osana Lapin Yliopiston näyttelykoulutusta Hepoaho työsti osin oppilastyönä virtuaalinäyttelyn ja muotoilukilpailun integrointiratkaisuna mallinnuksen jatkotyöstämistä varten (osa toimeksiantoa Arctic Design -vientikonseptin muotoilutyö)

VII Benchmarking matkat Italiaan ja Saksaan vahvistivat Arctic Design teeman toimivuuden ja kartoittivat toimenpidemahdollisuudet

- Milanon Design Week -matka toteutettiin 7-12.06.2022
- Matkaraportti avainkontakteineen erikseen
- Munich Creative Business Week -matka toteutettiin 8-11-05.2023
- Matkaraportti avainkontakteineen erikseen
- Benchmarking-matka Euroopan merkittävimmälle Dutch Design Weekille peruuntui lokakuussa 2022 projektipäällikön sairausloman vuoksi

VIII Vienti- ja näyttelykonseptin muotoilu

- - asiakaskuuntelu huhtikuu 2023
- - konseptin ja näyttelymoduulien työstäminen huhti-kesäkuu 2023
- - alustavan vienti- ja näyttelykonseptin muotoilu ja roadmap sekä mallitestausta kesäkuu 2023

Ohjausryhmän kokoonpano ja työskentely

Ohjausryhmän virallisia kokouksia on hankkeen aikana pidetty seitsemän kertaa noin puolen vuoden välein: 29.4.2021, 1.9.2021, 2.3.2022, 14.9.2022, 14.12.2022 (hankkeen lisäajan hakupäätöskokous), 15.3.2023 ja 21.6.2023. Kokoukset ovat toteutetut virtuaalikokouksina käyttäen Google Meet-kokousalustaa.

Ohjausryhmän jäsenet:

- Satu Miettinen, dekaani, Lapin yliopisto, puheenjohtaja
- Heikki Hepoaho, tiedekeskuksen päällikkö, Metsähallitus
- Heikki Koivurova, toimitusjohtaja, Total Design Oy
- Risto Lustila, palvelupäällikkö, Business Finland
- Raimo Pyyny, kehittämisspäällikkö, Lapin Ammattikorkeakoulu
- Rauno Posio, projektipäällikkö,
- Heini-Tuuli Onnela, viestintä- ja markkinointijohtaja, Rovaniemen Kaupunki
- Eija Lange, yrityskehittäjä, Business Rovaniemi / Rovaniemen kaupunki
- Samu Rötönen, aluekehitysasiantuntija, Lapin Liitto
- Taina Torvela, projektipäällikkö, Business Rovaniemi
- Tuija Holm, hankeasiantuntija, Rovaniemen kaupunki
- Juhani Sallanmaa, Business Rovaniemi.

Lisäksi on ohjausryhmän jäsenten kanssa pidetty nk. "Inno-aamuja", jotka ovat olleet säännölliset vapaamuotoisia Google Meet-tapaamisia ohjausryhmän jäsenten kanssa. He ovat osallistuneet näihin tapaamisiin omien aikataulujensa niin salliessa. Keskustelujen aihepiirit ovat noudatelleet hankkeen ajankohtaisten asioiden teemoja, ja niissä on voitu puida aihepiirejä vapaammin kuin ohjausryhmän varsinaisissa kokouksissa. Yhdeksi esimerkiksi aihepiireistä otettakoon virtuaalinäyttelyn suunnittelutyön alustavat ideoinnit ja keskustelut tarjouspyyntöä silmälläpitäen.

5. Hankkeen saavutetut tulokset

Kehittämishankkeen avulla uudistettiin julkisia yrityksille suunnattuja neuvontapalveluita kohti modernia verkostoon perustuvaa dynaamista toimintamallia; saavutettavuus, sujuvuus

- luotiin uusia tarvelähtöisiä palvelukonsepteja
- käyttöön otettiin uusi innovaatiotoiminnan verkostomalli
- siirryttiin hyödyntämään kansainvälisiä digialustoja yritysten muotoiluosaamisen hyödyntämiseksi: Global Design Talks -sarja, Virtual Design Exhibition, Databank
- käyttöön otettiin ympärivuotinen arktisen muotoilun toimintamalli (Arctic Design Year) ja
- luotiin kansainvälinen elinkeinolähtöinen arktinen muotoilukilpailukonsepti ADA

Hankkeen aikana tuotettiin hankesuunnitelman mukaiset sisällöt seuraavasti:

- **yrityspalvelukonseptit 2 kpl: Ponnahus -Innovaatiopalvelu sekä Arctic Design vientipalvelu**
- **edellisiä tukevat tapahtumakonseptit 4 kpl sekä**
- **International Arctic Design Award -kilpailukonsepti**

5.1 Arktisen muotoilun uudet yrityspalvelut: innovaatio- ja kehittämiskonseptin sekä vientipalvelun luominen

5.1.1 Ponnahus -innovaatiokonseptin työstäminen

Hankkeen aikana toteutettiin hanketavoitteiden mukaisesti Alueen innovaatio-osaamisen ja verkoston tuotteistaminen eli palvelumuotoiluprosessi, jossa yhteistyöverkoston kanssa työstettiin alueen TKI-palvelukokonaisuus. 1,5 vuotta kestänyt prosessi käynnistettiin yrittäjävuoropuhelulla ja käyttäjäymmärryksen tarkennuksella toteuttamalla viisi Innovaatiotyöpajaa eri kohderyhmien kanssa. Palvelukonsepti viimeisteltiin yhteistyössä niiden yritysten kanssa, jotka olivat prosessin alkuvaiheissa Innovaatiotyöpajoissa.

Ponnahus -palvelukonsepti kokoaa kaikki Rovaniemen TKI-palvelut yhteen. Ponnahus-innovaatiopalvelun avulla yrittäjä voi viedä uuden tuote- ja/tai palveluidean markkinakelpoiseksi tuotteeksi nimetyn Ponnahus-tiimin kanssa. Ponnahus-TKIpolku sisältää kaiken mitä innovaation onnistunut läpivienti tarvitsee: lisää markkinatietoa, rahoitusasiat sekä palveluja tuotekehitys-, testaus- ja protoamisvaiheisiin sekä kaupallistamiseen. Ponnahus on saumaton paketti julkisia ja yksityisiä, maksuttomia ja maksullisia palveluja yrityksen tarpeen mukaan. Innovaatioprosessin käynnistäjänä toimii Business Rovaniemen yrityskehittäjät, joiden avulla yrittäjä kokoaa TKI-tiimin.

Hankkeen aikana uusi Ponnahus-innovaatiopalvelu paitsi konseptoitui tarvelähtöisesti, se myös pilotoitiin yrityskehittäjien toimesta sekä toteutettiin sen sisäinen ja ulkoinen lanseeraus Liikahus -pilottitapahtumissa.

Ponnahus -palvelumuotoiluprosessin aikana palvelullistettiin myös Rovaniemen **kaupungin palveluympäristöt alueen yritysten testausympäristöiksi** saadun yritystarvekuvausten mukaisesti. Business Rovaniemi koordinoi testausympäristöön liittyvät palvelut yritysten saavutettaviksi.

Lisätietoa löytyy Arctic Design Capital sivustolta:

<https://arcticdesigncapital.fi/tki-palvelut/ponnahus/>

5.1.2 Liikahus -yrittäjätahtumakonseptin työstäminen

Ponnahus -TKI-palvelukonseptia tukevaksi luotiin uusi tahtumakonsepti. LIIKAHUS on uusi sparraava yrittäjätahtumaformaatti, jossa ”yrittäjä-auttaa-yrittäjää” Toimiva kombinaatio, jossa yrittäjät ovat äänessä ajantasaisten case-yritysten avulla.

Vierailevina liikauttajina toimivat valtakunnalliset menestysvaiheita läpikäyneitä yrityksiä. Sekä paikallisina haastajina toimivat uudessa kehitysvaiheessa olevat yritykset. Lähellä luontokohdetta toteuttava iltapäivän mittainen ohjelma koostuu pari- ja parviälyvaiheesta, jossa paikallisten yritysten tulevaisuuden haasteet sparrataan yleisön ja fasilitaattorin avulla.

Hankkeen aikana paitsi konseptoitii ja muotoiltiin vuorovaikutteinen yritystapahtuma, se myös pilotoitiin ja lanseerattiin hankkeen aikana. Liikahus toimi myös Ponnahus -TKI-palvelun lanseerausalustana. Liikahus pilotointi- ja lanseeraustapahtumia järjestettiin neljä kappaletta (21.10.2021, 10.2.2022, 22.3.2022, 8.12.2022) joissa oli yhteensä 57 osallistujaa (naisia 16

henkilöä, miehiä 41 henkilöä) yrityksiä mukana 48 kpl (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä).

Business Rovaniemi järjestää jatkossa Liikahus tapahtumia kerran kevät- ja syyskausilla. Case-yrittäjähaku on jatkuvana Business Rovaniemen ja Artic Design Capitalin verkkopalveluissa.

Lisätietoa löytyy täältä: <https://arcticdesigncapital.fi/tapahtumat/liikahus-tki/>

5.1.3 Arctic Circular Design -yrityspahtumakonseptin työstäminen

Miksi yritysten kannattaa tarttua kiertotalouteen? Miksi kannattaa panostaa vihreään siirtymään?

Markkinaympäristö muuttuu ja kilpailijat ajavat ohi. Yritysten on korkea aika löytää kehityspolkuja kohti kiertotaloutta.

Uudistaminen kiertotaloutta edistävillä ratkaisuilla tarjoaa kasvun potentiaalia sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia, varmistaa kilpailukykyisyyden ja kannattavan toiminnan.

Hankkeen aikana tuotettiin yhteistyössä Arctic Factoryn kanssa Kiertotaloudesta Binestä –valmennusohjelman, jossa mm kiertotalouden arvoketjuharjoituksin tehtiin näkyvämmäksi tarpeet kiertotalouden kehittämiseksi.

Ensimmäinen valmennus toteutettiin Arctic Design Weekillä 22.3.2023. Seuraava tapahtuma on syksyllä 2023.

Lisätieto kiertotaloudesta löytyy mm täältä:

<https://circulardesignsuomi.fi/>

<https://www.sitra.fi/julkaisut/kestavaa-kasvua-kiertotalouden-liiketoimintamalleista/>

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164794>

<https://www.designforum.fi/artikkeli/circular-design-ohjelma-valmentaa-suomalaisyrittajia-kiertotalouden-edellakavijoiksi/>

5.1.4 Creative North Sessions -yritytapahtumakonseptin työstäminen

Edelleen **Ponnahus -tkipalvelukonseptia tukevaksi** luotiin uusi Tapahtumakonsepti vuorovaikutuksessa luovan alan toimijoiden kanssa laajasti heitä osallistaen. Creative North Sessions visualisoitiin, muotoiltiin, testattiin, pilotoitiin ja lanseerattiin neljän (24.11.2022, 26.1.2023, 23.3.2023 ja 25.5.2023) tilaisuuden avulla.

Jokainen erillinen Creative North Sessions on ollut lähes täynnä luovan alan johtoa ja operatiivista osaamista edustavia henkilöitä. Yhteensä osallistujia neljään tilaisuuteen oli 113 henkilöä (naisia 67 henkilöä, miehiä 46 henkilöä), mukana 61 yritystä (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä).

Business Rovaniemi tulee järjestämään jatkossa Creative North Sessions -tapahtumia osana Arctic Design Year -ohjelmasisältöjä yhteistyössä alueen luovien alojen toimijaverkoston kanssa.

Lisätietoja löytyy täältä: <https://arcticdesigncapital.fi/tapahtumat/arctic-creative-summit/> .

5.1.5 Arctic Design Capital-verkkopalvelujen työstäminen

Hankkeen aikana työstettiin uusien yrityspalveluiden ja tapahtumien saatavuutta edistävä verkkopalvelukanava, jossa on erillinen osuus databankille sekä intranetsisällöt mm. muotoilukilpailu- ja näyttely-hakua varten.

Tässä vaiheessa prosessia työstettiin myös Arctic Design Capitalin brändistrategia yhteistyössä kaupungin viestintäyksikön kanssa. Uudet verkkopalvelut julkistettiin syksyllä 2022.

Arctic Design Capital-verkkopalvelut löytyvät täältä: <https://arcticdesigncapital.fi/>

5.2 Arktisen muotoilupääkaupungin kansainvälistymiskonseptin työstäminen

5.2.1 Arctic Design Vienti- ja näyttelykonseptin luominen

Prosessiin aikana kehitettiin yhteistyössä Arctic Factorin kanssa

- Arctic Design vientikonsepti ja sille visuaalinen brändi-ilme,
- Arctic Design näyttelykonsepti eli moduuleista rakentuva esittelysablunaa rakenne- ja toteutussuunnitelma (b-to-b ja b-to-c markkinoille)
- Kartoituksen pohjalta valitut Kohdemarkkinat- ja areenat sekä
- Tiekartta vientiohjelman toteuttamiseksi: askeleet kohti vuotta 2025, jolloin ensimmäinen Arctic Design vienninedistämisprojekti konkreettisesti on mahdollisuus toteuttaa

Arctic Design Vientikonseptilla on kaksi keskeistä tehtävää: arktinen maakuntakuvan vahvistamisen sekä alueen tuotteiden ja palveluiden vienninedistäminen. Sen avulla viedään

arktista osaamista maailmalle, jotta potentiaalisten asiakkaiden, investoijien, yhteistyökumppaneiden katse kääntyisi kohti pohjoista. Lisäksi autetaan yrityksiä edistämään omia kansainvälistymistavoitteita tuomalla potentiaalisia asiakkaita ja yhteistyökumppaneita samoille foorumeille yritysten kanssa. Arktinen vastuullinen muotoilu on jäänmurtaja, jokaisen organisaation omille kansainvälistymisen ja kaupanteon tavoitteille.

Kehittämishankkeen aikana työstettiin markkinatiedon pohjalta kohdemarkkinavalinnat sekä luotiin jatkostepit kohti konkreettisten vienninedistämistoimenpiteiden toteutumiseksi vuonna 2025.

Lisätietoja löytyy täältä: <https://arcticdesigncapital.fi/vientipalvelut/arctic-design-year/>

Jatkovaiheessa on tarpeellista tehdä seuraavat toimenpiteet:

- Arctic Design -vientipalvelun konseptointi sekä vientimarkkinoinnin sisällöt: tarkennetaan kestäväen kehityksen valintakriteerit, joiden pohjalta valitaan sekä tuotteet että palvelutuottajat vienninedistämistoimintoihin
- Perustetaan Arctic Design -vientiverkosto sekä toteutetaan "Valmentava valmistautuminen esilletuloihin KV markkinoilla" -valmennus
- Päätetään sitoutuneesti kohdemaat ja tapahtumat, jossa Arctic Design -kattoteemalla luodaan paitsi maakuntakuvaa myös edistetään yritysten kaupankäyntiä
- Tuotetaan Arctic Design -näyttelyosasto: fyysisten elementtien/moduulirakenteiden tuottaminen, viestintäaineiston suunnittelu ja tuotannot, konseptin testaus pilotoinnin avulla
- Arctic Design viennin lanseeraus: tavoitteena Milanon Design Messut keväällä 2025/2026.

5.2.2 Export Sessions -yritystapahtumakonseptin työstäminen

Hankkeen aikana muotoiltiin yritysten kansainvälistymisvaiheita edistävä tapahtumasarja sekä sen pilotointi ja lanseeraus. Export Sessions -tapahtumien tehtävänä on osoittaa kansainvälistymisen hyödyt ja sudenkuopat sekä aktivoida yrityksiä käynnistämään tai lisäämään vientitoimintaa. Tapahtumat järjestettiin yhteistyössä Team Finlandin kanssa.

Järjestettiin 2 kpl vientityöpajoja 21.2.2023 ja 24.5.2023. Yhteensä osallistujia kahteen tilaisuuteen oli 30 henkilöä (naisia 15 henkilöä, miehiä 15 henkilöä), mukana 21 yritystä (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä).

Lisätietoja täältä: <https://arcticdesigncapital.fi/tapahtumat/export-sessions/> .

5.2.3 Global Design Talks -sarjan luominen ja pilotointi 2022

Kevään 2022 aikana toteutettiin neljä Global Design Talks Pilotti toteutusta seuraavasti: aika ja teema

- **Arctic Design Week**, Rovaniemi, Finland **25 March 2022**: — **Reconnecting with nature**
- **Munich Creative Business Week**, Munich, Germany **17 May 2022**: — **Need for long-term, life-cycle thinking in the industrial ecosystem**
- **Biennale Internationale Design Saint-Étienne**, Saint-Étienne, France **10 June 2022**; — **Prioritising places and people that need it the most**
- **Barcelona Design Week**, Barcelona, Spain **10 June 2022**; — **Regaining a sense of belonging**

Kevään 2023 aikana toteutettiin yksi Global Design Talks

- **Arctic Design Week**, Rovaniemi 25 March 2023:

Global Design Talks konseptoinnin sekä fasilitoinnit toteutti toimitusjohtaja Päivi Tahkokallio, Tahkokallio Design+ Oy:stä, jolla oli suorat kontaktit eurooppalaisiin muotoiluviikkoihin sekä niiden taustaorganisaatioihin ja tuottajiin.

Pitkän aikavälin tuotantomallista tulisi keskustella edelleen yhdessä vähintään niiden neljän suunnitteluviikon kanssa, jotka osallistuivat pilottivaiheeseen maaliskuu-kesäkuussa 2022.

Keskusteltavaksi ehdotetut elementit ovat

GDT:n teemat ja asiantuntijat, jotka kutsutaan Global Design Talksiin millä tahansa tietyllä muotoiluviikolla, tulisi suunnitella yhdessä Arctic Design Weekin ja kyseisen designviikon välillä, ja teeman tulee tukea designviikon yleistemaa, jos se on yksi.

Tuotantomallin tulee olla joustava ja palvella minkä tahansa suunnitteluviikon tarpeita. GDT voi olla yksi dialogi, dialogien sarja, järjestettävä itsenäisesti yhden suunnitteluviikon sisällä tai se voi ulottua useammalle suunnitteluviikolle, jos teema niin vaatii.

Kuitenkin, jotta **Global Design Talksin brändi-identiteetti** voisi kehittyä, voitaisiin/pitäisi harkita linkkiä, punaista lankaa eri teemojen välillä esimerkiksi designviikon versioiden aikana minkä tahansa vuoden sisällä. Jos ei, GDT tarvitsee riittävän vahvan visuaalisen identiteetin ja ydinviestin.

Pilottivaiheen ydinidentiteetti on liittynyt tarpeeseen luoda keskusteluja systemisistä haasteista ja siitä, kuinka niihin voidaan luoda ratkaisuja vain tieteenalojen välisellä yhteistyöllä.

Johdonmukaisten, mielekkäiden ja kunnianhimoisten dialogien luomiseksi Global Design Talksissa olisi suositeltavaa, että on **yksi nimetty tuottaja**, joka toimisi linkkinä minkä tahansa vuoden aikana järjestettävien Global Design Talks -keskustelujen ja suunnitteluviikkojen GDT-versioiden (tai muun suunnittelun) välillä.

Luodaan tietovarasto GDT:istä. Kaikki GDT:t tulee tallentaa tulevaa jakelua varten. ADW:n tulee julkaista koko GDT-kirjasto suoran keskustelun jälkeen suunnitteluviikkojen välillä sovitulla tavalla. Suositeltavaa olisi sallia vapaa pääsy kaikille kiinnostuneille avoimen lähdekoodin periaatteen mukaisesti. Tietopankkiin liittyvästä lisäarvosta tulisi kuitenkin keskustella, mm. korkea-asteen muotoilukoulutuksen yhteydessä tai liiketoiminnan kehittämiskeskusten järjestämiin muotoilualan liiketoiminnan kehittämisohjelmiin liittyen.

Kustannukset tulisi jakaa konseptin omistajan Arctic Design Weekin ja konseptia käyttävien suunnitteluviikon kesken. Kustannusosuusmallista on keskusteltava lisää.

Global Design Talks Rovaniemi

GDT:n edut GDT-kumppaneille yleensä ja erityisesti Arctic Design Weekille:

GDT-konseptin omistajan puhtaasti Arctic Design Weekin näkökulmasta GDT:n tärkeä etu on lisätä tietoisuutta ensinnäkin Arctic Design Weekistä yleensä ja toiseksi ajankohtaisista arktisen muotoilun kestävään kehitykseen liittyvistä aiheista. .

Edelleen GDT:n ytimenä on keskustella systeemisistä, usein globaaleista haasteista, joiden ratkaisut edellyttävät eri tieteenalojen välistä yhteistyötä. Suunnittelun näkökulmasta GDT:t keskustelevat muotoilun arvosta, kun yritämme löytää ratkaisuja aikamme monimutkaisiin ja monitasoisiin haasteisiin. GDT-tapahtumaan osallistuminen tekee suunnitteluviikon näkökulmasta näkyväksi sekä muotoilun arvon että muotoiluviikkojen ponnistelut ratkaisujen löytämiseksi.

5.2.4 International Arctic Design Awards -muotoilukilpailukonseptin luominen

Kansainvälinen arktisen muotoilun palkinto

Kestävää kehitystä edistävä Kansainvälinen arktisen muotoilun palkinto on osa Rovaniemen Arctic Design Capital -hanketta. Kilpailun kehittämistä käytetään tässä dokumentissa lyhennettä ADA (International Arctic Design Awards).

Palkinnon kehittäminen on jatkoa Arctic Design Weekin aikana jo useana vuonna järjestetyille paikalliselle arktisen muotoilun palkinto -tapahtumalle. Se on myös osa hanketta, jonka tavoitteena on kehittää Arctic Design Capitalin, arktisen muotoilun pääkaupungin, ympärivuotista tapahtumakalenteria.

Taustalla kansainvälisten muotoilukilpailujen benchmarkkaus

Benchmarkkaukset on tehty valituille kansainvälisille tunnetuille ja paikkansa vakiinnuttaneille muotoilukilpailuille ja -palkinnoille, koska ADAsta **halutaan kehittää tulevaisuudessa koko arktista aluetta koskeva designpalkinto**. Benchmarkkaukset on tehty kilpailuista ja palkinnoista löytyvän julkisen materiaalin perusteella ja lisäksi on haastateltu benchmarkattujen kilpailujen avainasiantuntijoita.

Benchmarkkauksen kohteena ovat olleet, aakkosjärjestyksessä

- BRP Design Competition
- Compasso d'Oro
- DesignEuropa Award
- German Design Award
- INDEX Project
- Red Dot Design Award

Benchmarkkauksessa arvioitiin seuraavia näkökulmia

- Omistaja / järjestäjä
- Kilpailu vai palkinto
- Konsepti
- Mistä alkaen kilpailua on järjestetty ja miten usein kilpailu järjestetään
- Yhteistyökumppanuudet
- Rahoitus
- Jurytys
- Erityisiä huomioita

Benchmarkkauksesta on laadittu erillinen raportti.

Tässä esitetty International Arctic Design Awards (ADA) -konseptiehdotus nojaa taustatyöstä saatuihin kokemuksiin.

Ehdotus kansainväliseksi arktisen muotoilun palkinnoksi (ADA)

Omistaja / järjestäjä

ADAn omistajan on oltava uskottava ja vakaa taho, jolla on resurssit ja motivaatio kansainvälisen muotoilupalkinnon edellyttämään pitkäjännitteiseen kehittämistyöhön. Tunnetun ja arvostetun brändin kehittäminen vaatii vuosien työn.

Monilla tunnetuimmista kansainvälisistä designkilpailuista ja -palkinnoista on kymmenien vuosien historia, esimerkkeinä Compasso d'Oro ja Red Dot Award, joiden historia ulottuu 1950-luvulle.

Arvostettujen kansainvälisten designkilpailujen järjestäjät ovat pääsääntöisesti muotoilualan organisaatioita. Compasso d'Oron omistaa ja kilpailua järjestää Italian teollisten muotoilijoiden järjestö ADI. German Design Awardsin omistaja ja järjestäjä on German Design Council, jonka jäsenet ovat muotoilua hyödyntäviä saksalaisia yrityksiä. INDEX projectin omistaja ja INDEX Awarding järjestäjä on projektin hallinnoimiseksi varta vasten perustettu voittoa tuottamaton organisaatio, jonka toiminta käynnistyi vuonna 2002 mittavalla Tanskan valtion rahoituksella.

Arktisen muotoilun kannalta merkittävä taho pohjoisessa arktisella alueella on Rovaniemen kaupunki, Arctic Design Capital -tavaramerkin omistaja ja yksi Arctic Design Weekin omistajista.

Rovaniemen kaupungin lisäksi Lapin yliopisto ja Lapin ammattikorkeakoulu osallistuvat aktiivisesti Arctic Design Weekin järjestämiseen. Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnassa opetetaan ja tutkitaan arktista muotoilua ja tiedekunta järjestää kansainvälistä arktisen muotoilun maisteriohjelmaa Arctic

Sustainable Art and Design. Taiteiden tiedekunta johtaa myös UArcticin temaattista Arctic Sustainable Arts and Design ASAD-verkostoa, johon kuuluu 21 yliopistoa ja oppilaitosta arktisella alueella.

Edellä mainituista tahoista, jotka ovat pitkäjännitteisesti tukeneet arktisen muotoilun kehittämistä, Rovaniemen kaupunki vuodesta 2009 järjestetyn Arctic Design Weekin omistajana sekä Arctic Design Capital -tavaramerkin omistajana on taho, joka voi arktiseen muotoiluun liittyvän historian vuoksi olla luonteva kansainvälisen arktisen muotoilun kilpailun omistaja ainakin sen käynnistämävaiheessa. Kilpailun alustana ja järjestäjänä voi toimia Arctic Design Week.

Oleellista omistajuudessa on pitkäjännitteisyys. ADAn kehittäminen ja kilpailun käynnistäminen edellyttää ensimmäisessä vaiheessa kymmenen vuoden sitoutumista. Vastaavasti kilpailun kehittämiseen ja järjestämiseen on allokoitava pitkäjännitteinen ja riittävä rahoitus. ADA tukee ja vahvistaa Arctic Design Capitalin sisältöä ja vahvistaa Arctic Design Weekin brändiä.

ADA on syytä organisoida siten, että kilpailun järjestämisessä on mukana yksi tai useampi muotoilualan asiantuntijataho. Suomalaisia tahoja voivat olla Ornamo tai Design Forum Finland, jotka ovat molemmat kansallisia muotoilualan organisaatioita. Molemmat organisaatiot myös järjestävät itse designkilpailuja. Kansainvälisistä tahoista merkittävä ja tarkoituksenmukainen on World Design Organisation WDO, joka — kuten Ornamo Suomessa — on laatinut designkilpailujen mallisäännöt ja joka, kuten Ornamo, tukee korvausta vastaan erilaisia kansallisia tai kansainvälisiä designkilpailuja. WDolla on myös oma konseptinsa

World Design Capital. Helsinki oli maailman designpääkaupunki vuonna 2012, vuonna 2022 maailman designpääkaupunki oli Valencia Espanjassa ja vuonna 2024 maailman designpääkaupunki on San Diego—Tihuana, rajakaupungit Yhdysvaltain ja Meksikon rajalla.

Kilpailu vai palkinto

Valtaosa kansainvälisistä muotoilukilpailuista on palkintoja (award), jossa palkinnon jakaa omistava ja järjestävä organisaatio.

International Arctic Design Award on palkinto, joka jaetaan tunnustuksena arktisen muotoilun korkeatasoisesta osaamisesta erikseen määriteltävillä muotoilun alueilla. Palkinnon ytimessä on oltava kestävä kehitys ja kestävä kehityksen mukaisten ratkaisujen tuottaminen. Ratkaisut voivat liittyä tuotteisiin, palveluihin tai strategioihin. Ratkaisut voivat olla, jos niin päätetään, myös konsepteja.

ADAn konsepti

Muotoilukilpailuja järjestetään, kun halutaan antaa tunnustus yrityksille ja organisaatioille, jotka näkevät muotoilun hyödyntämisessä toimintaansa vahvistavan lisäarvon. Tunnustus voidaan antaa myös muotoilijoille, jotka työllään tuottavat tämän lisäarvon organisaatiolle. Muotoilukilpailulla voi olla myös maakuvan — tai alueen, kaupungin kuvan — kirkastamiseen liittyvä tavoite.

Siksi on luontevaa, että merkittävä osa muotoilukilpailujen järjestäjistä on muotoilua edistäviä organisaatioita, usein muotoilualan omia organisaatioita. Myös yritykset järjestävät muotoilukilpailuja. Motiivit liittyvät tällöin usein oman yrityksen kilpailukyvyyn kasvattamiseen ja parhaan mahdollisen osaamispotentiaalin tunnistamiseen.

Tärkeä motiivi muotoilukilpailujen järjestämiselle on myös pyrkimys tukea muotoilua hyödyntävien tahojen jatkuvaa kehittymistä sekä kannustaa muotoiluun vielä perehtymättömiä tahoja muotoilun hyödyntämiseen.

Kestävä kehitys on, erityisesti ilmastonmuutoksen torjunnan saatua niin merkittävän aseman kaikessa tulevaisuuteen suuntaavassa kehittämistyössä, tullut osaksi muotoilukilpailuja. Kestävä kehityksen huomioon ottaminen mainitaan lähes poikkeuksetta joko muotoilukilpailujen yleiskuvauksissa tai se on tuotu osaksi arviointikriteeristöä.

Toistaiseksi kestävä kehityksen arvioiminen kilpailuissa on usein suhteellisen fragmentaarista.

Kestävä kehityksen arviointikriteeristöt ovat vielä heikkoja. Arvioida voi, että tämä tulee muuttumaan. INDEX Project ja siihen kuuluva INDEX Award on selkeä poikkeus. Palkintokonsepti on alusta asti liittynyt oleellisesti kestävään kehitykseen — ja yhtä lailla sen sosiaaliseen kuin ympäristönäkökulmaan. INDEXin tavoitteena on löytää ratkaisuja, joiden avulla ratkaistaan globaaleja haasteita ja parannetaan kaikkien elämänlaatua.

Arktisella alueella kestävä kehityksen huomioon ottamisen merkitys on tunnistettu pitkään.

Arktinen muotoilu on määritelmällisesti muotoilua, joka ottaa arktisen alueen olosuhteet huomioon ja jonka avulla tuotetaan ratkaisuja erityisesti arktisen alueen haasteisiin. Näitä olosuhteita ovat muun muassa ilmaston muuta maapalloa nopeampi lämpeneminen, pääsääntöisesti harva asutus ja pitkät etäisyydet, väestön ikääntyminen sekä asukkaiden ja erityisesti alkuperäiskansojen elinolosuhteet.

Kestävä kehitys on ADAn lähtökohta ja palkintokonseptin ydin. Konseptissa määritellään arktinen alue, kestävä kehitys arktisella sekä arktinen muotoilu.

Arktisella alueella tarkoitetaan eri määritelmien mukaan eri alueita. Yksi määritelmä koskee napapiirin pohjoispuolella olevaa aluetta. Arktisia maita ovat erityisesti maat, jotka sijaitsevat osittain tällä alueella: viisi Pohjoismaata, Kanada, Yhdysvallat ja Venäjä. Ne ovat myös Arktisen neuvoston jäsenmaita. Ilmaston tiedetään lämpenevän arktisella alueella jopa neljä kertaa nopeammin kuin maapallolla keskimäärin.

Kestävä kehitys arktisella tarkoittaa kestävä kehityksen tavoitteiden huomioon ottamista kaikissa aluetta koskevissa asioissa, myös tuotteiden, palveluiden ja strategioiden suunnittelussa. Kestävä kehityksen viitekehityksenä käytetään seitsemätoista YK:n kestävä kehityksen tavoitetta (UN Sustainable Development Goals). Palkintokonseptissa voidaan niin haluttaessa painottaa osaa tavoitteista.

Kansainvälisistä muotoilualan organisaatioista erityisesti WDO tukee voimakkaasti YK:n kestävä kehityksen tavoitteita.

Arktisella muotoilulla tarkoitetaan tuotteiden, palveluiden tai strategioiden muotoilua, joiden avulla tuetaan kestävä kehitystä erityisesti arktisella alueella. Arktisen muotoilun avulla voidaan tuottaa ratkaisuja arktisen alueen haasteisiin tai haasteisiin, joilla voidaan osoittaa olevan vaikutusta arktisen alueen — ja sitä kautta koko maapallon — kestävään kehitykseen. Arktisen alueen olosuhteiden tunteminen on edellytys arktisen muotoilun hyödyntämiselle.

Euroopan Unioni ottaa kantaa myös arktisen alueen kehittämiseen. Tästä näkökulmasta ilmastonmuutoksen hallintaan liittyvä työ ja ohjelmat ovat merkityksellisiä myös palkinnon kohdalla. Green Deal, Vihreä siirtymä ja New European Bauhaus ovat esimerkkejä EUn kestävään kehitykseen liittyvistä lähestymistavoista. Erityisesti NEB perustuu muotoilun ja arkkitehtuurin hyödyntämiseen ilmastonmuutoksen hallintaan liittyvien keinojen ja ratkaisujen etsimisessä.

Yksityiskohtaiset kilpailukategoriat määritellään erikseen. Pääkategorioita ovat tyypillisesti tuotteet, palvelut ja strategiat.

Palkinto voidaan jakaa yksityiselle yritykselle tai yksityiselle tai julkiselle organisaatiolle (kuten alueet, kaupungit, yhdistykset). Palkinto voidaan jakaa myös muotoilijalle tai asiantuntijalle, joka on edistänyt muotoilua. Henkilölle jaettava palkinto voidaan jakaa joko erityisen merkittävästä arktista muotoilua edistävästä teosta tai elämäntyöstä.

Ensimmäisessä vaiheessa, kun kilpailu on lanseerattu, ehdotus on, että palkinto on tunnustuspalkinto yritykselle tai organisaatiolle, joka on strategisesti hyödyntänyt muotoilua kehittääkseen toimintaansa kohti kestäviä ratkaisuja ja ilmastonmuutoksen hallintaa.

Tämä voi näkyä selkeästi määriteltynä strategisina tavoitteina ja niiden toimeenpanoina tai konkretisoitua tuotteina tai palveluina. Oleellista on pitkäjännitteisyys ja otettujen askelten todentaminen.

Kilpailuun ilmoittaudutaan. Kilpailuun voivat ilmoittautua mukaan säännöissä mainitut tahot. Yritys tai organisaatio voi ilmoittautua itse mukaan tai organisaation voi ilmoittaa mukaan kuka tahansa yksilö tai organisaatio. Näin vain siinä tapauksessa, että ilmoittautumismaksua ei ole tain ilmoittaja on valmis maksamaan kilpailuun ilmoittamansa tahon ilmoittautumismaksun.

Kilpailuun liittyvät maksut.

Kilpailussa voi olla ilmoittautumismaksu tai ilmoittautuminen voi olla maksuton. Palkituille voidaan kohdistaa tunnustusta koskevaan viestintään liittyvä erillinen maksu siltä osin kuin viestinnästä vastaa kilpailun järjestäjä.

Palkinnot.

Palkinto voi olla rahapalkinto tai esimerkiksi mahdollisuus kilpailun järjestäjän mahdollistamaan koulutukseen.

Palkintokonseptin onnistumisen edellytyksiä ovat

- **Relevantti**, tunnustettu ja statukseltaan merkittävä omistaja, joka sitoutuu palkinnon kehittämiseen pitkäjännitteisesti.
- **Kilpailun selkeät säännöt**, joilla on arvostetun muotoilualan organisaation tuki
- Harkitut ja perustellut **palkintokategoriat**
- Selkeät **palkintokriteerit**
- Hyvin toimiva, digitaaliselle alustalle rakennettu tarkoituksenmukainen **arviointityökalu**.
- **Selkeät ja riittävät palkinnot**, jotka voivat olla myös muuta kuin rahapalkintoja.
- Ammattimainen, **riippumaton jury**, jossa on korkeatasoinen muotoilualan asiantuntemus ja korkeatasoinen kestävä kehityksen asiantuntemus
- Palkintokonseptiin liittyvä **ammattimainen viestintä** potentiaalisille palkinnon saajille ja sidosryhmille sekä ennen kilpailua että kilpailun jälkeen. Tähän sisältyy myös palkinnosta saatavan hyödyn määrittely kaikille sidosryhmille sekä palkittujen esittely sekä virtuaalisessa että mahdollisesti konkreettisen näyttelyn tai kertyvän kokoelman muodossa.
- Palkintoon liittyvän yhteisön (ehdokkaat, palkitut, jury) muodostuminen ja **verkostoitumisen** tukeminen.
- Ehdokkaiden ja palkittujen **jatkuvan kehityksen tukeminen** esimerkiksi koulutuksen avulla tai investointimallien avulla.
- **Jatkuvuus**. Palkintokonseptin kehittäminen edellyttää pitkäjännitteistä sitoutumista ja resurssointia.

Miten usein ADA järjestetään

Valtaosa tunnetuista designkilpailuista järjestetään joko vuosittain tai kahden vuoden välein. ADA järjestetään kahden vuoden välein.

ADA-konsepti julkistetaan 2023. Ensimmäinen International Arctic Design Week Award -kierros käynnistetään Arctic Design Weekillä 2024 ja ensimmäinen palkinto / ensimmäiset palkinnot pyritään jakamaan Arctic Design Weekillä 2025.

Pitkäjännitteinen tavoite on, että palkinto koskee koko arktista aluetta. Tarvittaessa palkinnon jakoa voidaan laajentaa asteittain. Mahdollinen käynnistys voidaan tehdä Pohjoismaissa. Arktisen alueen yhteistyössä heijastuu tällä hetkellä muun muassa Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa.

Yhteistyökumppanuudet

Yhteistyökumppanuuksissa oleellista on riippumattomuus luottamuksen säilyttämiseksi. Kilpailun säännöt määrittelevät tarkasti, ketkä saavat osallistua kilpailuun. Jävyys voi olla sekä primääriä että sekundääristä.

Yhteistyökumppanit voivat olla myös mediakumppaneita tai esimerkiksi yrityksiä, jotka osallistuvat kilpailun rahoittamiseen.

Rahoitus

Valtaosa designkilpailuista näyttää saavan ainakin osarahoituksen julkiselta sektorilta. Isojen ja tunnettujen designkilpailujen taloudellinen malli perustuu myös osallistumismaksuihin ja

joskus erityisesti kilpailun voittajille suunnattuun pakolliseen, tuhansien eurojen arvoiseen palvelupakettiin, jonka pääsisältö on viestinnällinen.

INDEX Project ja siihen kuuluva INDEX Award on kestävään kehitykseen vahvasti liittyvänä kilpailuna konseptiltaan lähinnä sitä, mitä ADAn avulla tavoitellaan. Se käynnistyi vuonna 2002 mittavalla Tanskan valtion rahoituksella ja puolen miljoonan euron palkintosummalla. Palkintosummat ovat vuosien mittaan pysyneet suuruusluokaltaan samoina, mutta julkisen rahoituksen rinnalle on tullut mahdollisuus tehdä lahjoituksia kilpailun tukemiseksi. Kilpailun arvomaailma ja mahdolliset yleishyödylliset tavoitteet vaikuttavat rahoitusmalliin.

Jurytys

Kansainvälisen kilpailun jury on kansainvälinen ja riippumaton järjestävästä ja omistavasta organisaatiosta (läpinäkyvyys, jäävydet).

Kilpailun järjestäjä kutsuu juryn jäsenet. Juryn jäsenten on oltava alansa korkeatasoisia, tunnustettuja ammattilaisia. ADAn juryssä on oltava muotoilualan, kestävä kehityksen ja arktisen alueen kansainvälisen tason asiantuntemusta. Jury voi parhaimmillaan vahvistaa ADAn brändiä.

Juryn kokoonpano on syytä päättää hyvissä ajoin ja viestiä samanaikaisesti kilpailun käynnistämisen kanssa samoin kuin kilpailun säännöt ja arviointikriteerit.

Juryn jäsenet voivat joko vaihtua jokaisessa kilpailussa tai säilyä osittain samoina.

Vuoden 2023 Arctic Design Weekillä järjestetty Global Design Talks -foorumin aikana käytiin palautekeskustelua ADA:sta. Varsinaisesti muotoilukilpailua ei voitu ko tapahtumassa lanseerata, koska kaupungilla ei voitu tehdä päätöstä sen toteuttamisesta.

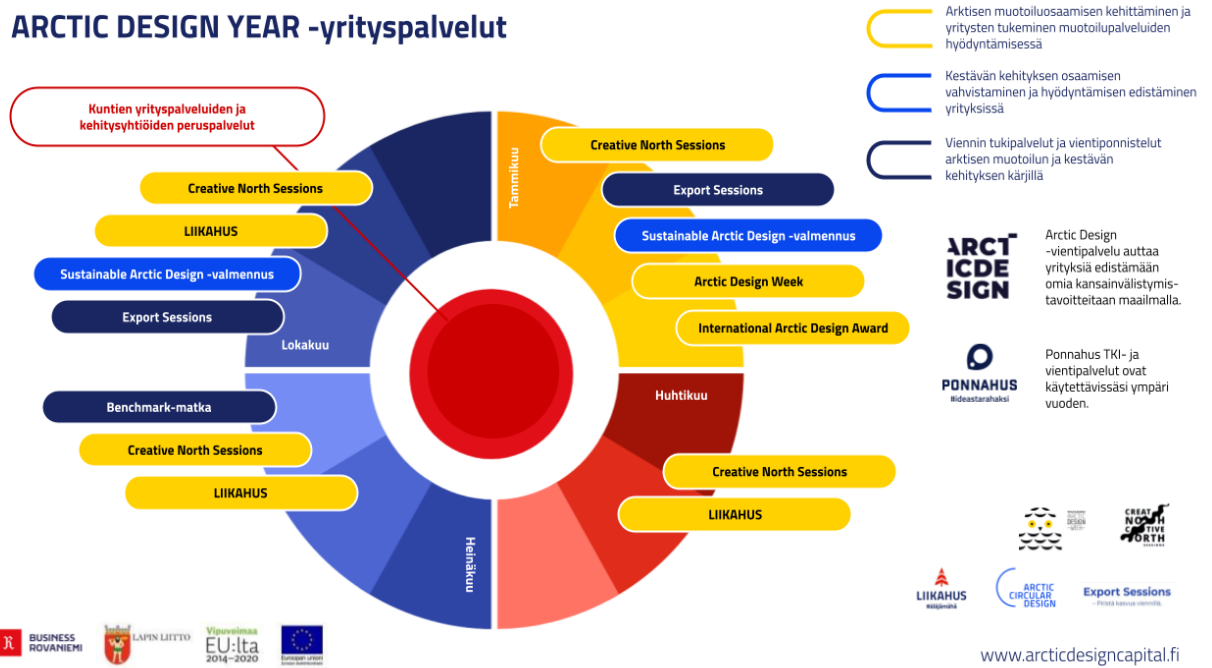
Lisätietoja löytyy täältä:

<https://arcticdesigncapital.fi/tapahtumat/arctic-design-award/>

5.2.5 Arctic Design Year -vuosiohjelman ja toimintamallin luominen

Hankkeen aikana luotiin Arktisen muotoilun -toimintamalli, Arctic Design Year –ohjelma työpajatyöskentelynä yrittäjien kanssa.

ARCTIC DESIGN YEAR -yrityspalvelut

5.3 Määrällinen yhteenveto seurantatiedoista:

- Laskentaperiaate, jota käytetty alla olevien lukujen saamiseksi:
  - luvut ovat lasketut tilaisuuskohtaisesti (kuinka monta osallistujaa / yritystä on ollut per tilaisuus)
    - tilaisuussarjassa on ollut sama osallistuja monta kertaa: jokainen osallistuminen per kerta per henkilö on laskettu mukaan
    - tilaisuussarjassa on ollut saman yrityksen edustajia monta kertaa: jokainen osallistuminen per kerta per yrityksen edustaja on laskettu mukaan
  - em. periaate ei päde hankkeessa käytettyjen asiantuntijoiden ja heidän edustamiensa yritysten laskennassa
    - asiantuntija ja yritys on laskettu mukaan vain kerran riippumatta siitä, kuinka monta kertaa häntä on käytetty asiantuntijana
  - em. periaate ei päde hankkeen tilaisuuksiin osallistuneiden yritysten kappalemäärän laskennassa
    - yritys on laskettu mukaan vain kerran riippumatta siitä, kuinka monta kertaa se on osallistunut hankkeen tilaisuuksiin

- hankkeen aikana vuorovaikutuksessa yritysten kanssa luodut uudet palvelusisällöt:
  - **Palvelukonseptien luonti 3 kpl:** Ponnahus (sis. testauspalvelu), Arctic Design Export ja International Arctic Design Award
    - Ponnahus (sis. testauspalvelu) -kehitystyöhön osallistui yhteensä 58 osallistujaa (naisia 24 henkilöä, miehiä 34 henkilöä) yrityksiä mukana 24 kpl (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä)
    - Arctic Design Export-kehitystyöhön osallistui yhteensä 10 osallistujaa (naisia 4 henkilöä, miehiä 6 henkilöä) yrityksiä mukana 7 kpl (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä)
  - **Tapahtumakonseptit 4 kpl** (järjestetyt tapahtumat): Liikahus, Creative North Session, Export Session, Arctic Circular Design
    - Liikahus-tapahtumiin (4 kpl) osallistui yhteensä 57 osallistujaa (naisia 16 henkilöä, miehiä 41 henkilöä) yrityksiä mukana 48 kpl (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä)
    - Creative North Sessions-tapahtumiin (4 kpl) osallistui yhteensä 145 osallistujaa (naisia 79 henkilöä, miehiä 66 henkilöä) yrityksiä mukana 77 kpl (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä)
    - Export Sessions-tapahtumiin (2 kpl) osallistui yhteensä 30 osallistujaa (naisia 15 henkilöä, miehiä 15 henkilöä) yrityksiä mukana 20 kpl (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä)
    - Arctic Circular Design-valmennustilaisuuteen (1 kpl) osallistui yhteensä 5 osallistujaa (naisia 3 henkilöä, miehiä 2 henkilöä) yrityksiä mukana 1 kpl (henkilömäärään ei ole laskettu mukaan Business Rovaniemen henkilöstöä)
  - **Toimintamallin kehittäminen:** Arctic Design Year ja Inno-aamukahvit
    - Arctic Design Year-työpajoihin (2 kpl) osallistui yhteensä 10 osallistujaa (naisia 4 henkilöä ja miehiä 6 henkilöä) yrityksiä mukana 7 kpl
    - Inno-aamukahvit etänä noin kerran kuukaudessa, osallistujina ohjausryhmän jäseniä kukin oman aikataulunsa mukaan
- **hankkeen aikana toteutettiin yhteensä 20 yritystapahtumaa** (Inno-aamut 2 kpl ja Innovaatio-aamiaiset 5 kpl, Liikahus 4 kpl, Creative North Sessions 4 kpl, Export Sessions 2 kpl, Arctic Circular Design-valmennus 1 kpl ja Arctic Design Year-työpajat 2 kpl)
- yritysten määrä järjestetyissä tapahtumissa **yhteensä: 178 yritystä** (laskettu yritysten kaikki osallistumiskerrat)
- henkilömäärä järjestetyissä tapahtumissa yhteensä: **287 henkilöä**, joista naisia 133 henkilöä ja miehiä 154 henkilöä (laskettu henkilöiden kaikki osallistumiskerrat)
- hankkeessa käytettiin yhteensä **115 asiantuntijaa**, joista 52 henkilöä on naisia, 63 henkilöä miehiä, yrityksiä edustettuina 56 kappaletta (laskettu 1 osallistumiskerta per asiantuntija ja per yritys)
- **kehittämishankkeen tilaisuuksiin osallistui yhteensä 100 eri yritystä**, joilla TKI- ja/tai kansainvälistymistarpeita (laskettu 1 osallistumiskerta per yritys)

6. Tulosten jalkauttaminen

Hankkeen aikana toteutettiin vaihteittain palvelusisältöjen sisäisiä ja ulkoisia lanseerauksia sekä jalkauttamisvaiheita.

6.1 Sisäinen jalkauttaminen

Hankkeen palvelu- ja tapahtumakonseptien palvelumuotoiluprosesseissa ovat olleet mukana Business Rovaniemen yrityskehittäjät siten, että heidän ammatillinen panostus on ollut merkittävä palvelupolkujen käytännönläheisten sisältöjen muotoilussa. Varsinaisia erillisiä jalkauttamisvaiheita ei näin ollen ole tarvinnut toteuttaa.

Hankkeen kaikkien tulosten jalkauttaminen on toteutettu useammassa vaiheessa

- a) Business Rovaniemen koko henkilöstölle kevään 2023 aikana sisäisillä kehittämispäivillä: 16.05.2023
- b) Yhteistyöverkostolle 25.5.2023 Sky Hotel Ounasvaaralla
- c) Lapin Yliopistolla: 27.09.2022
- d) Lapin Ammattikorkeakoulu: 16.09.2022
- e) Lapin Ammattikorkeakoulu, Lapin Yliopisto, Redu: 29.09.2022

6.2 Ulkoinen lanseeraus

Hankkeen aikana toteutettiin uusien palvelu- ja tapahtumasisältöjen viestintää kohdeyleisönään alueen yritykset, yrittäjäjärjestöt ja SYP-verkosto: mm. 05.08.2022, 17.10.2022, .

Markkinointiviestinnän toimenpiteet

- a) Ponnahus -innovaatiopalvelun lanseeraus
Arctic Design Capital verkkopalvelut julkaistiin syksyllä 2022. Liikahus tapahtuman yhteydessä toteutettiin suoramarkkinointikampanja (printti- ja digisuora) alueen yrityksille.
- b) Arctic Design -vientipalvelun lanseeraus Export Sessions -tapahtuman yhteydessä toukokuussa 2023
- c) Hankkeen tulosten julkaisu toukokuu 2023
Hankkeen tuotokset kommunikointiin Business Rovaniemen ja Arctic Design Weekin verkkopalveluissa ja sosiaalisen median kanavissa (Facebook ja Instagram).

<https://www.businessrovaniemi.fi/news/Yritykset-mukana-kehitystyossa-Kasvua-ja-kilpailukyky-uusien-yrityspalveluiden-avulla/35566/56662d09-4d44-42ea-8d0d-d1053f28e7fe>

Ulkoisen lanseerauksen kanavina hyödynnettiin seuraavat:

- a) **verkkopalvelut sivustoilla**
kaikki palvelusisällöt Arctic Design Capital nettisivuilla sekä Business Rovaniemi -yrityspalvelutarjonnassa
  - b) **utiskirjeet**
Business Rovaniemi uutiskirjeet: vuonna 2022 ja 2023
  - c) **Tapahtumat**
Innovaatio-aamiaiset toimivat
Liikahus - tapahtumat
Creative North Sessions -pilottitapahtumat
Export Sessions
Arctic Circular Design
- Inno-aamukahvit*
Muotoilutyöpajat: TKI-palveluita yrityksille

7. Yhteenveto ja johtopäätökset

Hankesuunnitelman mukaiset tavoitteet on saavutettu ja toimenpiteet onnistuneesti suoritettu. Kahden vuoden kehittämishankkeella **on luotu merkitykselliset ympärivuotiset sisällöt Arctic Design Capital -tavaramerkille**, jonka tehtävänä on edistää kestävän kehityksen toimintamallien käyttöönottoa sekä **auttaa toimijoita puhtaassa siirtymässä**. Arctic Design Capital on luo konkreettista sisältöä Arktinen pääkaupunki -kaupunkistrategialle.

Uutuusarvo: Hankkeen aikana luodut uudet palvelu- ja tapahtumakonseptit ovat pilotoitu ja ajettu sisään siten, että niiden avulla kaupungin yrityspalvelut eli Business Rovaniemi kykenee palvelemaan TKI-toimissa sekä kasvussa ja kansainvälistymisvaiheessa olevia yrityksiä entistä paremmin. Kehittämishankkeen tulokset ovat yleisesti hyödynnettävissä.

- **yrityspalvelukonseptit 2 kpl: Ponnahus -Innovaatiopalvelu sekä Arctic Design -vientipalvelu**
- **edellisiä tukevat tapahtumakonseptit 4 kpl sekä**
- **International Arctic Design Award -muotoilukilpailukonsepti kestävän kehityksen prosesseja tukevaksi**

Hankkeen aikana toteutettiin Rovaniemen kaupungin ensimmäinen yrityspalvelukonsepti **Ponnahus**, jossa integroitiin alueen innovaatioekosystemmin toimijoiden palveluja yhtenäiseksi palvelupoluksi helpommaksi yritysasiakkaiden hyödynnettäväksi. Ponnahus on toiminut inspiraatiolähteenä muille alueille jalostaa innovaatioiden kehittämistä alueella. Osana prosessia palvelullistettiin kaupungin ovat palveluympäristöt osaksi yrityksille tarjottavia **testausympäristöjä**.

Jatkokehitystarpeet

1. **Arctic Design pohjoisen vientitoimenpiteiden kärkiteemaksi** kasvua ja kansainvälistymistä edistämään (Birgitte Kankaro 4.5.2023, Jyrki Oksanen 30.5.2023, Risto Lustila 29.5.2023). Arctic Design –vientikonsepti edistää **kestävästi tuotettujen** tuotteiden ja palveluiden vientiä sekä luo vastuullista maakuntakuvaa. Mallin esittely House of Lapland Business -sektorin työryhmälle 19.6.2023. HOL kehittämishanke on käynnistymässä syksyllä 2023. Business Rovaniemi valmistelee tältä osin pilotoitavaa jatkohanketta syksyksi 2023: työnimi Arctic kasvu- ja vientikiihdyttämö.
2. **International Arctic Design Award arktisen alueen muotoilukilpailuksi** Jatkoneuvottelut käynnistetty Lapin Liiton kanssa, Mika Riipi ja Päivi Ekdahl 6.6.2023. **Vihreää siirtymävaihetta edistävä** muotoilukilpailun jatkokehittäminen, pilotointi ja lanseeraus on mahdollisuus hankkeistaa jo vuosille 2024-2025. Kokonaiskustannusarvio noin 450.000 euroa.
3. **Ympärivuotinen Arctic Design Year –ohjelmasisällön, jossa kestävää kehittämistä tukevat palvelut keskiössä**, toteuttaminen edellyttää toimivaa Business Rovaniemen yrityspalveluiden resurssointia ja pitkäjänteistä toteuttamista.
4. **Arctic Design Capital tavaramerkin omistajuus ja jatkokehittäminen**. Esitykset Ulla-Kirsikka Vainio ja Susanna Junttila, 13.6.2023

Ohjausryhmän yhteinen julkilausuma 21.06.2023:

*”Arctic Design Capital-palvelukokonaisuus tulisi vakiinnuttaa pitkäjänteiseksi osaksi kaupungin elinvoimapalveluita kilpailukyvyn vahvistamiseksi. Kehittämishankkeessa työstetty Arctic Design Capital-palvelumalli pitää sisällään alueen elinkeinojen kehittämisen näkökulmasta välttämättömiä ja oikean tasoisia palvelukonsepteja, joilla edistetään yrityksiä hyödyntämään kestävän kehityksen menetelmiä kasvussa ja kansainvälistymisessä. Ohjausryhmänä esitämme yksimielisesti Rovaniemen kaupungin elinvoimatoimialalle, että se varmistaa sen, että Arctic Design Capital –yrityspalvelut tulevat pysyväksi osaksi Business Rovaniemen tarjontaa ja että sillä on riittävät erikoistuneet resurssit hoitaa ko. palvelutehtävä huomioimalla ko. sisällöt kaupungin kasvuohjelman ytimessä. **Jatkuvuus** on onnistumisen edellytys!”*

Rovaniemellä 21.6.2023

Ohjausryhmä

Satu Miettinen, dekaani, Lapin yliopisto, puheenjohtaja

Raimo Pyyny, kehittämispäällikkö, Lapin Ammattikorkeakoulu

Heikki Hepoaho, tiedekeskuksen päällikkö, Metsähallitus

Heikki Koivurova, toimitusjohtaja, Total Design Oy

Risto Lustila, palvelupäällikkö, Business Finland

Rauno Posio, projektipäällikkö, LME

Heini-Tuuli Onnela, viestintä- ja markkinointijohtaja, Rovaniemen Kaupunki

Eija Lange, yrityskehittäjä, Business Rovaniemi / Rovaniemen kaupunki